Journal of Research in Behavioral Sciences

Year 2025, Volume 23, Issue 1

Examining the Relationship between Conflict Resolution Styles and Schema Mindsets with the Mediating Role of Loneliness, Interpersonal Sensitivity, and Suppressed Anger in Single Mothers

Negar Razeghi[1], Akram Dehghani[2], Shahrbanoo Ghahari[3], Sayed Abbas Haghayegh[4]

1. Department of psychology, Najafabad branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.
2. (Corresponding author) * Assistant Professor in psychology, Department of Psychology, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.
3. Assistant professor of clinical Psychology, Department of mental Health, School of Mental health and behavioral sciences (Tehran institute of Psychiatry) Tehran, Iran.
4. Associate Professor, Department of Psychology, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

Abstract

Aim and Background: Marriage is one of the most significant events that can lead to the growth and flourishing of couples, reflecting their conflict resolution styles. However, these styles are influenced by various factors that require further investigation. Therefore, the aim of the present study was to examine the relationship between conflict resolution styles and schema mindsets, with the mediating role of loneliness, interpersonal sensitivity, and repressed anger in single-mother women.

Methods and Materials: The present study was descriptive and correlational in nature. The statistical population included all single-mother women in Tehran during the second half of the year 2024. Using a convenience sampling method, 359 participants were selected and completed the following questionnaires: Thomas-Kilmann Conflict Resolution Styles (1974), Boyce and Parker's Interpersonal Sensitivity (1989), Moghimi et al.'s Loneliness Scale (2023), Lobbestael et al.'s Schema Mindsets (2010), and Spielberger's Anger Scale (1999). Descriptive and correlational indices were calculated using SPSS27, and structural equation modeling was performed using AMOS26.

Findings: Based on the results in the research model table, all hypothesized direct pathways, except for the pathway between schema mindsets and loneliness with conflict resolution styles, show a significant and negative direct effect ($P<0.05$). Additionally, the mediating roles of interpersonal sensitivity, loneliness, and repressed anger in the relationship between conflict resolution styles and schema mindsets were significant at the level of $P= 0.01$.

Conclusions: The results indicate that schema mindsets can predict conflict resolution styles in single-mother women based on interpersonal sensitivity, loneliness, and repressed anger.

Keywords: conflict resolution styles, schema mentalities, loneliness, suppressed anger, interpersonal sensitivity, single parent women.

Citation: Razeghi N, Dehghani A, Ghahari S, Haghayegh, SA. **Examining the Relationship between Conflict Resolution Styles and Schema Mindsets with the Mediating Role of Loneliness, Interpersonal Sensitivity, and Suppressed Anger in Single Mothers**. Res Behav Sci 2025; 23(1): 72-87.

* **Akram Dehghani,**
Email: ddehghani55@yahoo.com

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

بررسی رابطه بین سبک‌های حل تعارض با ذهنیت‌های طرحواره با نقش میانجی احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم سرکوب شده در زنان تک والد

نگار رازقی[۱]، اکرم دهقانی[۲]، شهربانو قهاری[۳]، سید عباس حقایق[۳]

۱- گروه روان شناسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

۲- (نویسنده مسئول)* استادیار گروه روانشناسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

۳- استادیار، گروه سلامت روان، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان(انستیتو روان پزشکی تهران)دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

۴- دانشیار، گروه روان شناسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: ازدواج یکی از مهم ترین رویدادهایی است که می‌تواند موجب رشد و شکوفایی زوجین شود که نشان دهنده سبک‌های حل تعارضات آنها است. البته این سبک‌ها تحت تاثیر عوامل مختلفی می‌باشد که نیاز به بررسی دارد. بنابراین هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های حل تعارض با ذهنیت‌های طرحواره با نقش میانجی احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم سرکوب شده در زنان تک والد بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان تک والد شهر تهران در نیمه‌ی دوم (شش ماه دوم) سال ۱۴۰۲ بودند که با روش نمونه گیری در دسترس به تعداد ۳۵۹ نفر انتخاب و به پرسشنامه‌های سبک حل تعارض توماس-کیلمن (۱۹۷۴)، حساسیت بین فردی بویسی و پارکر (۱۹۸۹)، احساس تنهایی مقیمی و همکاران (۱۴۰۲)، ذهنیت‌های طرحواره لوبستال و همکاران (۲۰۱۰) و خشم اسپیلبرگر (۱۹۹۹) پاسخ دادند. جهت محاسبه شاخص‌های توصیفی و همبستگی از نرم افزار SPSS27 و برای مدل‌یابی معادلات ساختاری نیز، از نرم افزار AMOS26 استفاده شد.

یافته‌ها: مبتنی بر نتایج در نگاره مدل پژوهش، تمامی مسیرهای مستقیم مفروضه، به غیر از مسیر ذهنیت‌های طرحواره‌ای و احساس تنهایی با سبک‌های حل تعارض، دارای اثر مستقیم و منفی معنی‌داری هستند ($P<۰/۰۵$). همچنین نقش میانجی حساسیت بین فردی، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده، در ارتباط بین سبک‌های حل تعارض با ذهنیت‌های طرحواره در سطح معنی‌داری ($P=۰/۰۱$) قرار دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان می‌دهد، ذهنیت‌های طرحواره می‌توانند سبک‌های حل تعارض را در زنان تک والد را برمبنای حساسیت بین فردی، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده در زنان تک والد پیش بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های حل تعارض، ذهنیت‌های طرحواره، احساس تنهایی، خشم سرکوب شده، حساسیت بین فردی، زنان تک والد.

ارجاع: رازقی نگار، دهقانی اکرم، قهاری شهربانو، حقایق سید عباس. **بررسی رابطه بین سبک‌های حل تعارض با ذهنیت‌های طرحواره با نقش میانجی احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم سرکوب شده در زنان تک والد.** مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۴۰۴؛ ۲۳(۱): ۷۲-۸۷.

*- **اکرم دهقانی،**

رایانامه: ddehghani55@yahoo.com

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

مقدمه

در یک رابطه زناشویی بهنجار، فرآیند تحول روانی زن و شوهر و چرخه تحول خانواده به وسیله تعاملات سازنده همسران گسترش می‌یابد و هنجارهای اجتماعی به آن عمومیت می‌بخشد (۱). تمامی افرادی که در مورد ساختار خانواده اندیشیده‌اند، بر خانواده و اهمیت حیاتی آن در جامعه تأکید داشته‌اند. درواقع، هیچ جامعه‌ای را نمی‌توان یافت که سالم باشد، مگر آنکه از خانواده‌ای سالم برخوردار باشد. خانواده با پیوند زناشویی شکل می‌گیرد و تداوم و بقای آن نیز بستگی به تداوم و بقای زناشویی دارد. در حقیقت خانواده یکی از مهمترین نهادهای جامعه و شکل دهنده‌ی شخصیت آدمی اجتماعی شدن، قدرت انتخاب و است که موجب رشد احساسات و ارزش‌ها، تکامل، اعتمادبه نفس و در نهایت تصمیم گیری منطقی افراد می‌شود (۲). اهمیت پرداختن به موضوع تحکیم خانواده، ریشه در اهمیت نهاد خانواده دارد. نهاد مقدس خانواده، رکن بنیادین اجتماع بشری و محمل فرهنگ‌های گوناگون است تا آنجا که سعادت و شقاوت امتها مرهون رشادت و ضلالت خانواده است. اولین شرط داشتن جامعهای سالم و پویا، سالمت و پایداری خانواده است. همه دستاوردهای علمی و هنری بشر در سایهی خانوادهای سالم و امن پدید آمده است (۱). بنابراین ورود به سیستم خانواده از طریق تولد، فرزندخواندگی، سرپرستی یا ازدواج انجام می‌گیرد و اعضا تنها با مرگ می‌توانند عملا از آن جدا شوند. تغییرات در ساختار و نظام خانواده، منجر به ظهور خانوادههای تک والد به ویژه در کشورهای صنعتی شده است (۳).

یکی از عواملی که در سلامت خانواده اهمیت دارد، سبک‌های حل تعارض می‌باشد (۴). که در این راستا گوتو و کیورودا (۵)، با بررسی آسیب‌های فرزندان تک والد بیان می‌دارد که فرزندان تک والد نسبت به خانوادههای سالم از لحاظ برقراری ارتباط با دوستان، بدرفتاری، افسردگی و نگرانی و چگونگی حل تعارض در سطح پایین‌تری قرار داشتند. چراکه ممکن هست تک والدی شدن فرزندان این گونه خانودهها بدلیل عدم حل تعارضات زناشویی اتفاق افتاده باشد (۶). معمولاً در اوایل ازدواج زوجین نسبت به یکدیگر رابطه عاطفی عمیق و تعهد دائمی احساس می‌کنند؛ ولی برخی از زوجها به تدریج با هم دچار تعارض می‌شوند. تعارض زناشویی نوعی از درگیری مداوم بین زوجین است که حداقل در یکی از آنها ظاهر می‌شود (۷). تعارضات زناشویی می‌تواند صدمات جدی به مؤلفه‌های روانی و ارتباطی زوجین وارد کند (۸). کورداک (۱۹۹۴)، سبک‌های حل تعارض را در چهار دسته طبقه بندی می‌کند: مثبت، عقب نشینی، سازش و درگیری. سبک‌های مثبت حل تعارض از راه‌های سازنده برای حل اختلافات تشکیل شده است، که در آن افراد قادر به مذاکره و سازش در مورد راه حل‌هایی هستند که به نفع هر دو همسر باشد. بر همین اساس به نظر می‌رسد که عدم استفاده از سبک‌های حل تعارض مثبت در افراد نیاز به بررسی متغیرهای مرتبط و تبیین کننده آن بیشتر احساس می‌گردد (۹).

یکی از عواملی که می‌تواند در بروز مشکلات ارتباطی و تعارضات زناشویی در مراحل بعدی زندگی افراد تک والدی نقش داشته باشد، ذهنیت‌های طرحواره‌ای است. همچنین به نظر می‌رسد که ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر سبک حل تعارض افراد نیز اثر می‌گذارد (۱۰). در واقع در مطالعات صورت گرفته پیرامون تعارضات زناشویی، علاوه بر عوامل اجتماعی، فرهنگی، حقوقی، اقتصادی و روانشناختی، به نقش تأثیرگذار طرحوارهها نیز اشاره شده است (۱۱). ذهنیت‌های طرحواره، الگوهایی از تفکر، احساس و رفتار هستند که در پاسخ به تجربیات اولیه زندگی و نیازهای عاطفی اصلی برآورده نشده دوران کودکی ایجاد می شوند (۱۲) آنها می‌توانند در شرایط خاص سازگار باشند اما همچنین می‌توانند ناسازگار شوند و منجر به مشکلات در روابط و حل تعارض شوند. ذهنیت‌های طرحواره‌ای حالت‌های هیجانی و پاسخ‌های مقابله‌ای سازگار و ناسازگار لحظه به لحظه‌ای که همه ما تجربه می‌کنیم. ذهنیت‌های طرحواره‌ای حالتی است که برای مدت کوتاهی بر ذهن فرد غلبه می‌کند که درحال حاضر در سیستم پردازش اطلاعات فرد فعال شده‌اند (۱۳). به عنوان مثال، اگر فردی تحت یک اصلاح طرحواره قرار گیرد که بر همکاری و همدلی تأکید دارد، ممکن است تمایل بیشتری به استفاده از سبک حل تعارض مشارکتی داشته باشد (۱۴). از سوی دیگر، اگر اصلاح طرحواره مستلزم تغییر به سمت قاطعیت و دفاع از خود باشد، ممکن است فرد را تحت تاثیر قرار دهد تا سبک حل تعارض رقابتی یا تقابلی را اتخاذ کند (۱۵).

همانطور که گفته شد زنان تک‌والد اغلب با چالش‌های روان‌شناختی و اجتماعی منحصربه‌فردی مواجه هستند که می‌تواند سبک‌های حل تعارض آن‌ها را به طور قابل‌توجهی تحت تأثیر قرار دهد (۶). ذهنیت‌های طرحواره‌ای به‌عنوان الگوهای عمیق فکری و رفتاری، نقش مهمی در شکل‌گیری این سبک‌ها ایفا می‌کنند (۱۰). با این حال، تأثیر ذهنیت‌های

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

طرحواره‌ای بر سبک‌های حل تعارض به صورت مستقیم نبوده و می‌تواند تحت تأثیر عوامل عاطفی و بین‌فردی نظیر حساسیت بین‌فردی، احساس تنهایی و خشم سرکوب‌شده قرار گیرد (۱۶، ۱۷، ۱۸).

حساسیت بین فردی به معنای آگاهی و حساسیت بیش ازحد، نسبت به رفتار و احساسات دیگران است که با احساس ناراحتی، رفتارهای اجتنابی، عزت نفس پایین وکمرویی در روابط بین فردی مشخص می‌شود (۱۶). حساسیت بین فردی بالا عموما با مشغولیت ذهنی، گوش به زنگی نسبت به رفتار و خلق اطرافیان و حساسیت نسبت به دریافت انتقاد و طرد در تعاملات اجتماعی همراه است (۱۹). حساسیت بین فردی ساختاری چندبعدی، شامل آگاهی بین فردی (حساسیت به تعاملات بین فردی و هوشیاری فرد نسبت به رفتار و احساسات دیگران)، اضطراب جدایی (اضطراب فرد زمان جدا شدن از افراد مهم زندگی و بالاخص تکیه گاه دلبستگی)، کمرویی (عدم جرائتمندی و ترس از ناراحت کردن دیگران)، خوددرونی شکننده (فرد احساسات درونی خود را به خاطر ترس از طرد شدن و مورد انتقاد قرار گرفتن بیان نمی‌کند) و نیاز به تأیید (تمایل فرد برای خشنود کردن و رضایت دیگران) است (۲۰). افرادی که به دلیل طلاق، در دوران کودکی و نوجوانی تک والد شدند با حساسیت بین فردی بالا رفتارشان را برای به حداقل رساندن خطر سرزنش یا طرد، توسط انتظارات همسران خود تعدیل می‌کنند (۲۱). این افراد زمانیکه مورد انتقاد و طرد همسر خود قرار می‌گیرند احساس بی کفایتی و کمبود در مقایسه با همسر و رنج در تعاملات زناشویی همراه با تفسیرهای نادرست مکرر از رفتار همسران خود دارند که این نشان دهنده عدم توانایی آنها در حل تعارضات زناشویی خود است (۹).

از دیگر متغیرهای میانجی، احساس تنهایی است که افراد تک والد به دلیل نداشتن یک والد خود تجربه می‌کنند. در واقع احساس تنهایی تجربه‌ای ناخوشایند است که تاثیر خود را بر سبک‌های حل تعارض بین‌فردی نشان می‌دهد (۱۷). افرادی که با یک والد بزرگ می‌شوند، برای مقابله با احساس‌های منفی و برچسب‌های اجتماعی تلاش بسیاری می‌کنند ولی نسبت به خانواده‌های عادی احساس تنهایی بیشتری دارند (۲۲). این احساس ممکن است به دلیل عدم داشتن رابطه‌های اجتماعی قوی، از دست دادن رابطه‌های قبلی، فاصله‌گرفتن از خانواده و دوستان، احساس عدم قبولی و یا احساس عدم توانایی در برقراری رابطه با دیگران به وجود بیاید (۲۳).

همچنین افراد تک والد با یک ویژگی دیگری تحت عنوان خشم سرکوب شده همراه است (۱۸). آنها در دوران زندگی خود با والدی روبرو هستند که یا بار مشکلات مادی را به دوش می‌کشد و با انبوهی از دخالت‌ها و گاه تهمت‌ها روبروست و یا با والدی مواجه است که تنها به مسائل اقتصادی فکر می‌کند و نیازهای روحی او را یا نمی‌شناسد و یا نادیده می‌گیرد. در این میان عقده‌های فروخورده آنها می‌تواند به خشمی بدل شود که یا با خودخوری به جسم و روح آنها صدماتی جبران ناپذیر وارد می‌سازد و یا تبدیل به پرخاشگری شده و موجب صدمه زدن به خود و یا دیگری می‌شود (۲۴). خشم سرکوب شده می تواند به طرق مختلف در طول تعارض ظاهر شود. افراد ممکن است منفعل – پرخاشگر شوند، از رویارویی به طور کلی اجتناب کنند، یا ابراز خشم به صورت ناسازگارانه داشته باشند. آنها ممکن است در برقراری ارتباط قاطعانه با نیازها و احساسات خود مبارزه کنند که منجر به سوء تفاهم و درگیری بیشتر شود (۲۵).

در مجموع با توجه به رابطه بین متغیرهای مذکور در پژوهش‌های قبلی از جمله یعقوب زاده و همکاران (۲۵)، طراحی الگوی روابط ساختاری رفتارهای خشن بر اساس حساسیت‌های بین فردی با نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اصفهان؛ گل‌پرور و جوادیان (۲۶) به مطالعه نقش روان‌پریشی، پارانویا، خصومت و حساسیت بین‌فردی در باور به دنیای ناعادلانه؛ طهماسبی، برادران و میرزائی (۲۷) به بررسی نقش تعدیل کننده احساس تنهایی در رابطه بین حساسیت بین فردی و اعتیاد به فضای مجازی بود؛ مطالعه اسمیت و زائوترا (۲۸)، بررسی حساسیت بین فردی با واکنش پذیری به تعارض همسر؛ جیانگ و همکاران (۲۹)، بررسی روابط بین فردی متعارض و تنهایی در معتادان به اینترنت؛ و نیز درک وضعیت فعلی و عوامل مرتبط با حساسیت بین فردی و تنهایی در میان مردان همجنسگرای چینی؛ بوتانی، سادهر و فیلیپ (۳۰)، بررسی تجربیات بزه دیدگی همسالان، حساسیت بین فردی، طرحواره های خود و پریشانی روانی در جوانان؛ الوانی و همکاران (۳۱)، بررسی نقش ذهنیت طرحواره‌ای به عنوان پیش بینی کننده علائم روانپزشکی شامل حساسیت بین فردی، روان پریشی، پارانویا و خصومت در قاتلان زندانی، به نظر می‌رسد که عدم توانایی در حل تعارضات در جامعه ایران به واسطه عواملی مانند تغییر در سبک زندگی خانواده‌ها و افزایش زنان و مردان تک والدی روند افزایشی داشته و به یک مسئله اساسی تبدیل شده است. در همین راستا شناسایی متغیرهای

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

مرتبط و تبیین کننده آن می‌تواند زمینه بهبود کارایی مداخله‌ها را به واسطه افزایش دانش از عوامل مرتبط بـا آن فـرآهم آورد. در همین رابطه ذهنیت‌های طرحواره‌ای زیربنایی اساسی روابط افراد محسوب می‌گردند که به صورت طرح‌های هیجـانی و شـناختی در ذهن افراد بر روابط آنها اثر مـی‌گذارنـد. همچنـین شناسـایی نقش حساسیت بین فردی، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده به عنوان متغیرهای هیجانی تاثیرگذار احتمالا بتواند زمینه بهبود سریع‌تر و کارآمدتر زنان را در سبک‌های حل تعارض زنان تک والد فرآهم آورد. در همین راستا هدف از انجـام پـژوهش حاضـر بررسی نقش میانجی حساسیت بین فردی در رابطه ذهنیت‌هـای طرحواره، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده با سبک‌های حل تعارض در زنان تک والد بود.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت و روش توصیفی از نوع همبستگی بوده و از بعد هدف نیز جز پژوهش‌های بنیادی است. جامعه آماری این پژوهش را، کلیه زنان تک والد ساکن شهر تهران در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند. با توجه به اینکه روش شناسی مدل یابی معادلات ساختاری، تا حدود زیادی با برخی از جنبه‌های رگرسیون چندمتغیری شباهت دارد، می‌توان از اصول تعیین حجم نمونه در تحلیل رگرسیون چندمتغیری برای تعیین حجم نمونه در مدل یابی معادلات ساختاری استفاده نمود. براین اساس و بر پایه مدل تاباچینک و فیدل (۳۲)، همچنین بر پایه جدول مورگان، ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شد. و اطمینان حاصل گردید که حداقل هشت مشارکت کننده برای هر متغیر پیش بین به اضافه ۵۰ وجود دارد. به تفسیری دیگر، چون؛ $N>+8m$ (در این فرم m برابر تعداد متغیرهای پیش بین و N برابر تعداد نمونه است)، نمونه پژوهشی به مقدار ۴۰۰ نفر مکفی خواهد بود. ذکر این مطلب که بعد از حذف پرسشنامه‌های ناقص و پرت، ۳۵۹ نفر برای تحلیل انتخاب شدند. پس از تعیین حجم نمونه و انتخاب در دسترس نمونه از مراکز مشاوره، فرهنگی و آموزشی سطح شهر تهران و آماده سازی پرسشنامه‌ها، پژوهش اجرا گردید. همچنین به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که هدف از اجرای این پژوهش جنبه علمی و تحقیقاتی داشته و اطلاعات آنان در اختیار هیچ ارگان یا سازمان خاصی قرار نمی‌گیرد؛ از شرکت کنندگان خواسته شد به جز ویژگی‌های جمعیت شناختی نیاز به درج نام و نام خانوادگی نیست، نهایتاً پس از گردآوری داده‌ها و ورود آنها به رایانه، جهت محاسبه شاخص‌های توصیفی و همبستگی از نرم افزار SPSS27، و برای مدل‌یابی معادلات ساختاری نیز، از نرم افزار AMOS26 استفاده شد.

پرسشنامه سبک‌های حل تعارض (Conflict resolution styles Questionnaire): این پرسشنامه توسط توماس و کیلمن (۳۳)، جهت سنجش پنج سبک حل تعارض رقابت، سازش، اجتناب، همکاری و مصالحه طراحی شده است. این ابزار شامل ۳۰ جفت جمله (الف و ب) می‌باشد و آزمودنی موظف است تا از میان دو جمله الف یا ب هر ماده، یک جمله را به دلخواه به عنوان گزینه‌ای که با روحیات او به هنگام مواجهه با تعارض همخوانی بیشتری دارد انتخاب کند. این پرسشنامه دارای پنج سبک حلّ تعارض شامل اجبار (گویه-های ۱-۶)، اجتناب (گویه‌های ۷-۱۲)، سازش (گویه‌های ۱۳-۱۸)، مصالحه (گویه‌های ۱۹-۲۴) و همکاری (گویه‌های ۲۵-۳۰) می‌باشد. ضرایب پایایی این مقیاس براساس گفته مؤلفین آن به این قرار است: ضرایب همسانی درونی براساس روش تنصیف برای پنج سبک به ترتیب برابر با سبک رقابت (۰/۷۱)، سبک سازش (۰/۴۳)، سبک اجتناب (۰/۶۲)، سبک همکاری (۰/۶۵) و سبک مصالحه (۰/۵۸)، در این شیوه میانگین ضریب آلفا ۰/۶۰ است و در روش بازآزمایی حدود ۰/۶۴ گزارش شده است (۳۳). در پژوهش اسمعیل خانی و همکاران (۳۴)، ضرایب پایایی از طریق آلفای کرونباخ برای پنج سبک به ترتیب برابر با سبک رقابت (۰/۷۲)، سبک سازش (۰/۵۵)، سبک اجتناب (۰/۳۲)، سبک همکاری (۰/۳۳) و سبک مصالحه (۰/۴۱) به دست آورد. لازم به ذکر است در این پژوهش از نمره کلی سبک‌های حل تعارض همکاری و مصالحه استفاده شد که پایایی سبک‌های حل تعارض از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسشنامه ذهنیت‌های طرحواره‌ای (Schematic mentalities Questionnaire): پرسشنامه ذهنیت-های طرحواره‌ای لوبستال و همکاران (۳۵)، شامل ۱۲۴ گویه است که ۱۴ ذهنیت طرحواره‌ای (کودک آسیب پذیر، ذهنیت کودک عصبانی، ذهنیت کودک غضبناک، ذهنیت کودک تکانشی، ذهنیت کودک بی انضباط، ذهنیت کودک شاد، ذهنیت تسلیم شده مطیع، ذهنیت محافظ بی تفاوت، ذهنیت خودآرام بخش بی‌تفاوت، ذهنیت خود بزرگ منش، ذهنیت زورگو و تهاجمی، ذهنیت والد تنبیه گر، ذهنیت والد پرتوقع، ذهنیت

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

بزرگسال سالم) و همچنین در ۴ دسته بزرگتر ذهنیت‌های کودک (۱-۳۲)، ذهنیت‌های مقابله‌ای (۳۳-۶۳)، ذهنیت‌های والد (۶۴-۹۶) و ذهنیت‌های سالم (۹۷-۱۲۴) را در یک طیف لیکرت ۶ درجه‌ای از (هیچ وقت= ۱ تا همیشه= ۶) مورد ارزیابی قرار می‌دهد. لوبستال و همکاران (۳۵) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ و قدرت تمیز اختلال‌های محور I و محور II را توسط این ابزار به عنوان شاخصی از روایی ابزار گزارش کردند. ویژگی‌های روانسنجی این ابزار توسط حنایی، محمودعلیلو، پوررودسری و اکبری (۳۶) بررسی شده است و برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ و روایی محتوایی رضایت بخشی بخشی گزارش کردند. لازم به ذکر است در این پژوهش از نمره کلی ذهنیت‌های کودک، مقابله و والد استفاده شد که پایایی نمره کلی این سه زیرمقیاس، از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۴به دست آمد.

پرسشنامه احساس تنهایی (Loneliness Questionnaire): این پرسشنامه توسط مقیمی و همکاران (۳۷) ساخته شده است، با ۱۳ سوال و سه عامل (تنهایی خانوادگی با ۵ سوال)، (تنهایی فردی با ۴ سوال) و (تنهایی اجتماعی با ۴ سوال)، توانایی سنجش احساس تنهایی زنان ایرانی، براساس تحلیل‌های انجام شده را دارد. برای این منظور در قسمت ارزیابی روایی صوری کمی، ضریب تأثیر تمامی سوالات بالای ۵/۱ بود، بنابراین تمامی سوالات تایید شدند. در قسمت ارزیابی روایی محتوای کیفی اغلب گویه‌ها توسط متخصصان تأیید شد. در قسمت روایی محتوای کمی شاخص CVR برای گویه‌ها بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۷ بود که این نتیجه نشان داد که گویه‌ها در شاخص CVR از وضعیت قابل قبولی برخوردارند. همچنین شاخص CVI برای گویه‌ها بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۸ بود. بنابراین گویه‌های شاخص CVI از وضعیت قابل قبولی برخوردارند. همچنین نتایج پایایی پرسشنامه نشان داد که آلفای کرونباخ برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۴ و به همین ترتیب برای خرده مقیاس‌های تنهایی خانوادگی ۰/۸۹، تنهایی فردی ۰/۹۴ و تنهایی اجتماعی ۰/۹ به دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی، از طریق آلفای کرونباخ برای کل پژوهش ۰/۸۵ و برای زیرمقیاس‌ها بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۳ به دست آمد.

پرسشنامه خشم سرکوب شده (Suppressed Anger Questionnaire): این پرسشنامه از اسپیلبرگر (۳۸) که ۵۷ سوال دارد و شامل شش مقیاس و پنج خرده مقیاس است و سوالات آن در سه بخش تنظیم شده است بخش اول به اندازه گیری خشم حالت می‌پردازد که در آن آزمودنی‌ها شدت احساس خود را بر اساس مقیاس چهار گزینه‌ای (به هیچ وجه=۱ تا خیلی زیاد=۴) درجه بندی می‌کنند. این بخش ۱۵ سوال را در بر می‌گیرد و شامل مقیاس خشم حالت و زیرمقیاس-های آن احساس خشمگینانه، تمایل به بروز کلامی و تمایل به بروز فیزیکی خشم می‌باشد بخش دوم با ۱۰ آیتم به سنجش خشم صفت اختصاص دارد و همانند بخش اول درجع بندی می-شود. مقیاس خشم صفت دارای دو زیر مقیاس شامل: خلق و خوی خشمگینانه و واکنش خشمگینانه است. بخش سوم ۳۲ سوال را در بر می‌گیرد که در یک مقیاس ۴ درجه‌ای از (تقریبا هرگز= ۱ تا همیشه= ۴) درجه بندی می‌شود و بروز و کنترل خشم را می‌سنجد و ۴ زیرمقیاس خشم بروزیافته، خشم سرکوب شده، کنترل خشم بروزیافته و کنترل خشم سرکوب شده را مورد سنجش قرار می‌دهد. ضرایب پایایی زیر مقیاس‌های پرسشنامه خشم صفت – حالت با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ توسط خدایاری فرد (۳۹) مورد بررسی قرار گرفت. ضرایب پایایی زیرمقیاس‌های خشم حالت، خشم صفت، خشم بروزیافته، کنترل خشم بروز یافته، خشم سرکوب شده و کنترل خشم سرکوب شده با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با ۰/۹۳، ۰/۸۳، ۰/۶۰، ۰/۷۳، ۰/۸۹ و ۰/۸۷ می‌باشد. لازم به ذکر است در این پژوهش فقط از زیرمقیاس خشم سرکوب شده استفاده گردید که شامل سوالات ۲۸ ، ۳۲ ، ۳۶ ، ۴۰ ، ۴۴ ، ۴۸ ، ۵۲ ، ۵۶ می‌باشد و همچنین در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس خشم سرکوب شده ۰/۸۴ به دست آمد.

پرسشنامه حساسیت بین فردی (Questionnaire Interpersonal sensitivity): این پرسشنامه توسط بویس و پارکر (۴۰)، با ۳۶ ماده و ۵ خرده مقیاس جهت سنجش ابعاد اساسی مفهوم حساسیت بین فردی ابداع شد و پاسخ به هر ماده در یک مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای (کاملا مخالف= ۱ تا کاملا موافق= ۴) صورت می‌گیرد. نمره کل این پرسشنامه از ۳۶ تا ۱۴۴ در نوسان است و کسب نمره بالاتر بیانگر حساسیت بین فردی بیشتر است. ۵ خرده مقیاس شامل آگاهی بین فردی، نیاز به تایید، اضطراب جدایی، کمرویی و خود

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

درونی شکننده می‌باشد. بویس و پارکر (۴۰)، ضریب پایایی کل ۰/۸۵ و ضرایبی در دامنه‌ی ۰/۵۵ تا ۰/۷۶ برای خرده مقیاس-های IPSM گزارش کردند و اعتبار همزمان آن را تایید نمودند. وجودی، عطارد و پورشریفی (۴۱)، پایایی کل آن را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آوردند. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۸۹ محاسبه گردید.

یافته‌ها

توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی زنان تک والد مورد پژوهش نشان داد، از میان ۳۵۹ نفر نمونه مورد مطالعه، بیشترین فراوانی با ۱۷۷ نفر (۴۹/۳ درصد) تحصیلات لیسانس داشتند. حدود ۲۳۲ نفر (۶۴/۳) از زنان تک والد بودند. همچنین میانگین سن زنان تک والد شرکت کننده برابر با ۲۶/۷۷ و انحراف معیار ۲/۰۶ بود.

در ادامه و به جهت اطلاع و بررسی شاخص‌های توصیفی؛ از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی استفاده شد. طبق نتایج، مقدار کجی و کشیدگی مشاهده شده برای متغیرهای مورد مطالعه در محدوده قابل قبول ۲- تا ۲+ قرار دارند؛ این نشان می‌دهد توزیع متغیرها در شرایط نرمالی قرار دارد (جدول ۱).

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد	کجی	کشیدگی
ذهنیت‌های طرحواره‌ای ناسالم (مقابله، والد و کودک)	۲۸۲/۰۵	۶۷/۵۲	۳/۵۶	۰/۲۷۴	-۰/۱۰۴
احساس تنهایی	۳۲/۱۶	۱۰/۸۸	۰/۵۷	۰/۱۶۲	-۰/۵۶۲
خشم سرکوب شده	۱۹/۴۴	۴/۲۹	۰/۲۳	۰/۲۴۲	-۰/۱۴۸
حساسیت بین فردی	۸۸/۳۳	۱۵/۱۳	۰/۷۹	۰/۰۱۷	-۰/۳۱۴
حل تعارض سازگارانه (همکاری و مصالحه)	۴/۸۹	۱/۸۷	۰/۰۹۸	۰/۰۸۵	-۰/۱۱۶
سبک حل تعارض ناسازگارانه(سازش، اجتناب و رقابت)	۸/۰۸	۲/۲۸	۰/۱۲	۰/۳۳۹	-۰/۲۸۱

در ادامه و به منظور تصریح دقیق‌تر متغیرهای مورد مطالعه و ارزیابی مدل پیشنهادی محقق، از ماتریس همبستگی (پیرسون) و روش الگویابی معادلات ساختاری بهره گرفته شد. پیش از آزمون الگو، مفروضه‌های زیربنایی الگویابی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور چهار مفروضه اصلی مدل یابی معادلات ساختاری شامل؛ داده‌های از دست رفته، بررسی داده‌های پرت، نرمال بودن و هم خطی چندگانه وارسی شد. تعدادی داده پرت، اصلاح و یا حذف گردید. به منظور بررسی مفروضه نرمال بودن از آماره‌های چولگی و کشیدگی (جدول ۱) و به جهت بررسی مفروضه هم خطی چندگانه از آماره‌های تلرانس و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد، که نتایج حاکی از برقرار بودن مفروضه‌های مورد نظر بود. جدول ۲ ضریب همبستگی متغیرهای پژوهشی را نمایان می‌کند. با توجه به اینکه، اکثریت متغیرهای مورد پژوهش، حداقل در سطح ۰/۰۵ دارای روابط همبستگی معنی داری هستند (جدول ۲)، از روش مدل یابی معادلات ساختاری برای بررسی روابط علیه متغیرها استفاده شد.

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای مکنون پژوهش

متغیرهای پژوهش	ذهنیت‌های طرحواره‌ای (مقابله-والد-کودک)	احساس تنهایی	خشم سرکوب شده	حساسیت بین فردی	سبک حل تعارض سازگارانه (همکاری و مصالحه)	سبک حل تعارض ناسازگارانه (سازش، اجتناب و رقابت)
ذهنیت‌های طرحواره‌ای	۱					
احساس تنهایی	۰/۶۲۰**	۱				
خشم سرکوب شده	۰/۴۴۴**	۰/۴۳۳**	۱			

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای مکنون پژوهش

متغیرهای پژوهش	ذهنیت‌های طرحواره‌ای (مقابله-والد-کودک)	احساس تنهایی	خشم سرکوب شده	حساسیت بین فردی	سبک حل تعارض سازگارانه (همکاری و مصالحه)	سبک حل تعارض ناسازگارانه (سازش، اجتناب و رقابت)
حساسیت بین‌فردی	۰/۴۹۹**	۰/۴۶۱**	۰/۴۹۲**	۱		
سبک حل تعارض سازگارانه	-۰/۲۹۱**	-۰/۲۷۱**	-۰/۳۵۲**	-۰/۴۳۴**	۱	
سبک حل تعارض ناسازگارانه	۰/۱۳۷**	۰/۱۷۰**	۰/۱۵۲**	۰/۲۰۳**	-۰/۱۵۳**	۱

(**P<۰/۰۱ و *P<۰/۰۵)

قبل از ورود به آزمون مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری پژوهش، مفروضه‌های مدلیابی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. چهار مفروضه اساسی مدلیابی معادلات ساختاری شامل داده‌های مفقود، موارد دورافتاده (پرت)، نرمال بودن توزیع متغیرها و هم‌خطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفت. یافته ها نشان داد شاخص‌های کجی و کشیدگی برای متغیرهای پژوهش همگی کمتر از قدرمطلق ۱ است؛ بنابراین، توزیع تمامی متغیرهای پژوهش نرمال است. جهت بررسی هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین مدل از دو آماره تالرنس و شاخص تورم واریانس (VIF) استفاده شد. آماره تالرنس برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۱ و VIF برای همه متغیرها کمتر از ۱۰ است، بنابراین هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین مدل وجود ندارد. به‌طور کلی، نتایج ارائه شده در این بخش نشان می‌دهد که تمامی مفروضه‌های اساسی تحلیل مدلیابی معادلات ساختاری برقرار است و بنابراین برای این تحلیل مانعی وجود ندارد. برای بررسی و آزمون مدل‌های ساختاری پیش‌بینی سبک حل سازگارانه تعارض زنان تک والد با احساس تنهایی، ذهنیت طرحواره و خشم سرکوب شده با میانجی حساسیت بین فردی از رویکرد دو مرحله ای پیشنهاد شده استفاده شد. برای بررسی مدل اندازه‌گیری پژوهش از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده شد. در این تحلیل خرده‌مقیاس های مربوط به متغیرهای مکنون پژوهش (خرده‌مقیاس‌ها) به عنوان نشانگرها یا متغیرهای مشاهده شده و پنج متغیر ذهنیت‌های طرحواره‌ای (ناسالم)، احساس تنهایی، حساسیت بین فردی، سبک حل تعارض سازگارانه و سبک حل تعارض ناسازگارانه به عنوان متغیرهای مکنون در نظر گرفته شد. سپس با استفاده از نسخه ۲۴ نرم افزار آموس (AMOS) و با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی تحلیل انجام گرفت.

جدول ۳. شاخص‌های کلی برازش تحلیل مدل معادلات ساختاری فرضیات پژوهش

شاخص‌ها	نام شاخص	اختصار	مقدار	برازش قابل قبول	وضعیت
شاخص‌های برازش مطلق	سطح تحت پوشش کای دو	Chi-Square	۲۸۷۶/۷۰۵	-	-
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰/۹۱	>۰/۹	مطلوب
	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده	AGFI	۰/۹۱	>۰/۹	مطلوب
	ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	۰/۰۴۰	>۰/۰۵	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی	شاخص برازش هنجار نشده	NNFI	۰/۹۴	>۰/۹	مطلوب
	شاخص برازش هنجار شده	NFI	۰/۹۱	>۰/۹	مطلوب
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۲	>۰/۹	مطلوب
	شاخص برازش نسبی	RFI	۰/۹۱	>۰/۹	مطلوب
	شاخص برازش فزاینده	IFI	۰/۹۱	۰-۱	مطلوب
شاخص برازش مقتصد	شاخص برازش مقتصد هنجار شده	PNFI	۰/۵۷	>۰/۵	مطلوب
	ریشه میانگین مربعات خطای بر آورد	RMSEA	۰/۰۷۳	<۰/۱	مطلوب
	کای مربع بهنجار شده	CMIN	۲/۱۵	مقداری بین ۱تا۳	مطلوب

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

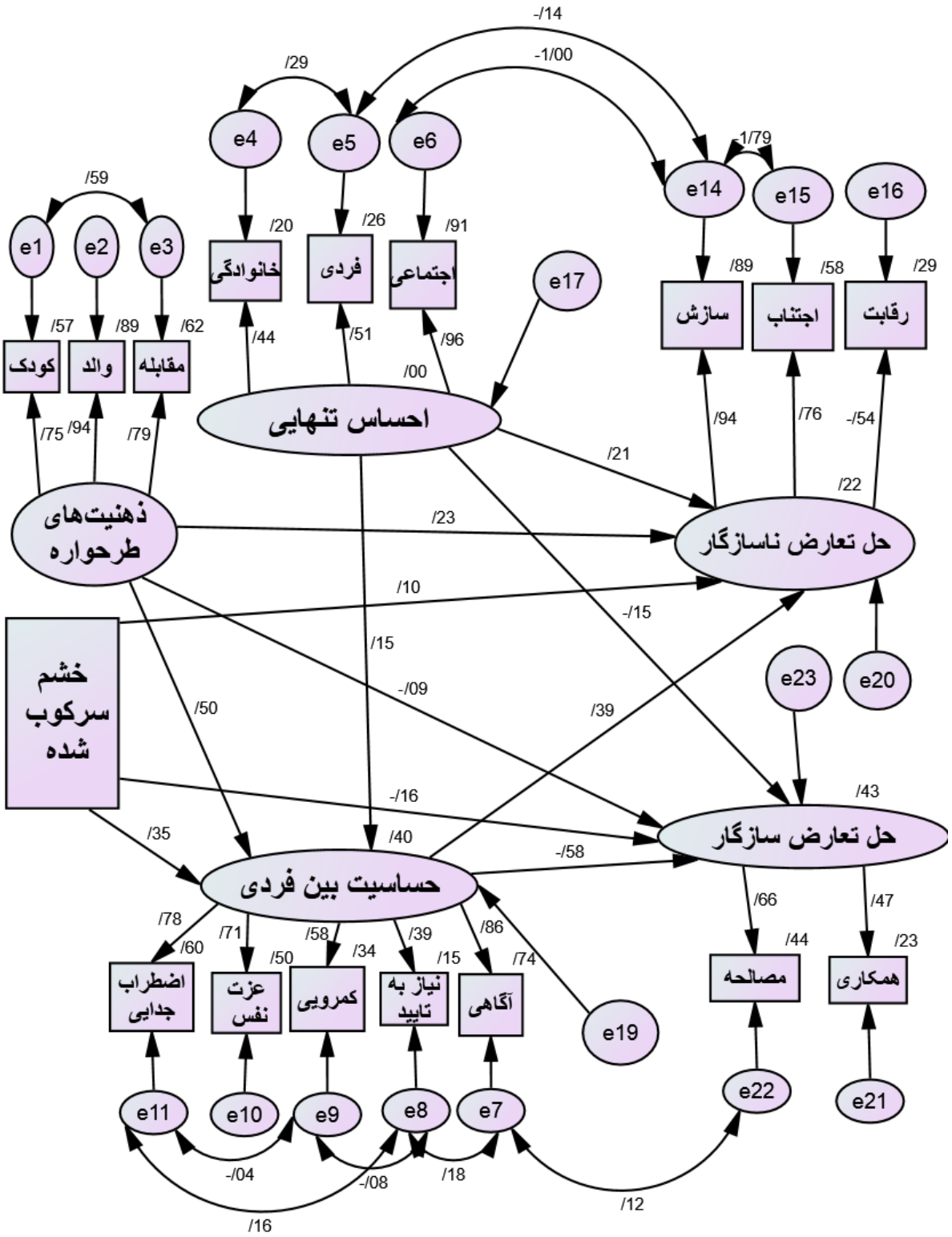

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری فرضیات پژوهش(با ضرایب استاندارد)

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

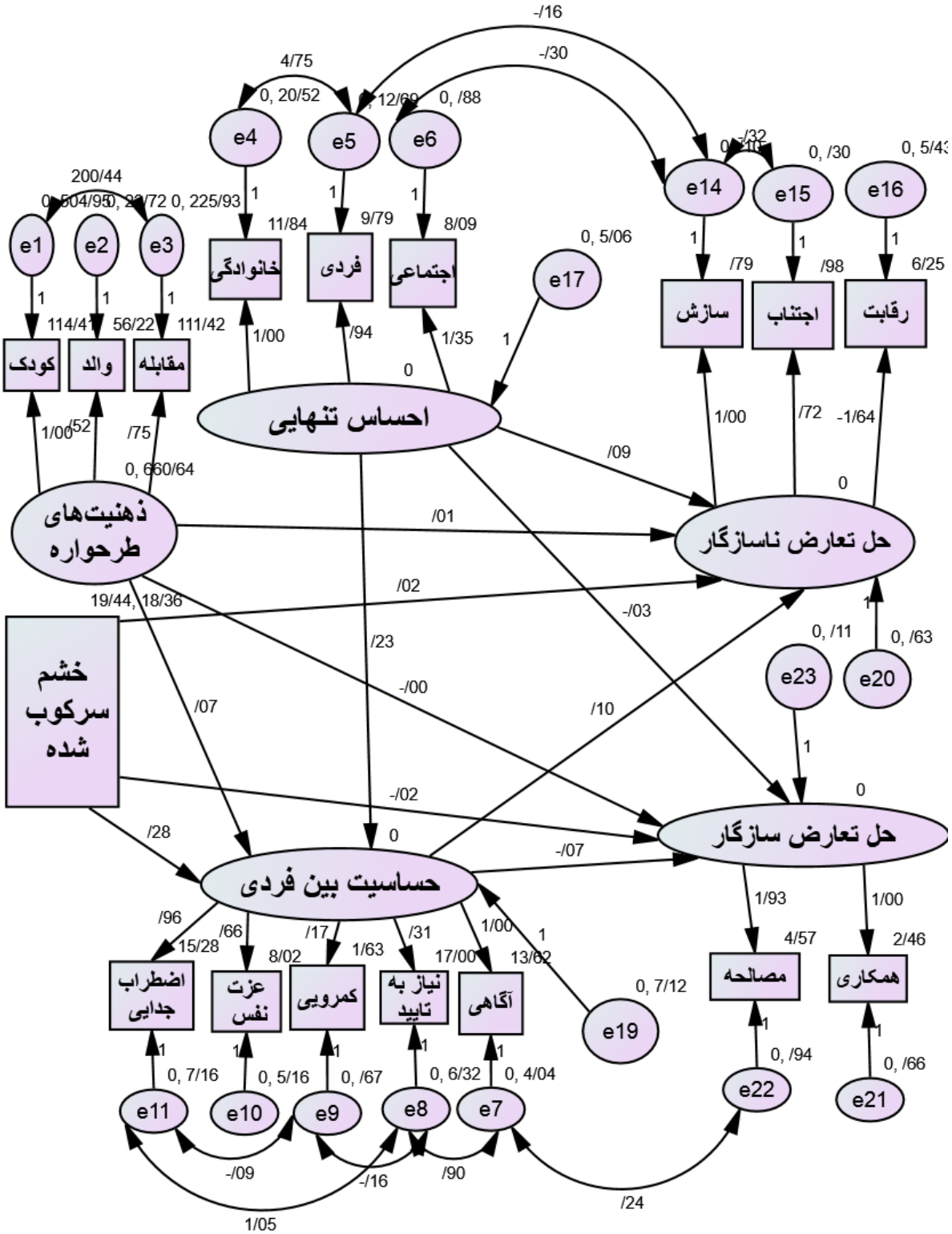

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری فرضیات پژوهش(با ضرایب غیر استاندارد)

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

پارامترهای برآورد شده مدل پیش‌بینی سبک حل سازگارانه تعارض زنان تک والد، شامل بارهای عاملی و معناداری آنها، ضرایب مسیر مستقیم غیراستاندارد و استاندارد و معناداری آنها را نشان می‌دهد.

جدول ٤. ضرایب رگرسیون و مقدار بحرانی برای فرضیات پژوهش

مسیر مستقیم	ضریب مسیر استاندارد (β)	ضریب مسیر غیراستاندارد	اندازه بحرانی	معناداری
ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر حساسیت بین‌فردی	۰/۴۹	۰/۰۶	۸/۸۱	۰/۰۰۱
حساسیت بین‌فردی بر حل سازگارانه تعارض	−۰/۵۸	−۰/۰۷	−۴/۴۹	۰/۰۰۱
ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر حل سازگارانه تعارض	−۰/۰۹	−۰/۰۰۲	−۰/۹۸۸	۰/۳۲۳
احساس تنهایی بر حساسیت بین‌فردی	۰/۱۵	۰/۲۳	۲/۹۰	۰/۰۰۱
احساس تنهایی بر حل سازگارانه تعارض	−۰/۱۵	−۰/۰۲	−۱/۹۷	۰/۰۴۹
خشم سرکوب شده بر حساسیت بین‌فردی	۰/۳۵	۰/۲۸	۷/۳۳	۰/۰۰۱
خشم سرکوب شده بر حل سازگارانه تعارض	−۰/۱۶	−۰/۰۱	−۲/۰۰۹	۰/۰۴۴
حساسیت بین‌فردی بر حل ناسازگارانه تعارض	۰/۳۹	۰/۱۰	۵/۴۲	۰/۰۰۱
ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر حل ناسازگارانه تعارض	۰/۲۳	۰/۰۰۸	۳/۶۹	۰/۰۰۱
احساس تنهایی بر حل ناسازگارانه تعارض	۰/۲۱	۰/۰۸	۳/۱۴	۰/۰۰۲
خشم سرکوب شده بر حل ناسازگارانه تعارض	۰/۱۰	۰/۰۲	۱/۹۹	۰/۰۴۶

جدول۵. تفکیک اثرات مستقیم و غیر مستقیم برای فرضیات پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر		
		مستقیم	غیر مستقیم	کل
ذهنیت‌های طرحواره‌ای	حساسیت بین‌فردی	۰/۴۹	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل سازگارانه تعارض	−۰/۵۸	–	−۰/۵۸
ذهنیت‌های طرحواره‌ای	حل سازگارانه تعارض	−۰/۰۹	۰/۴۹ * −۰/۵۸= −۰/۲۸	−۰/۳۷
احساس تنهایی	حساسیت بین‌فردی	۰/۱۵	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل سازگارانه تعارض	−۰/۵۸	–	−۰/۵۸
احساس تنهایی	حل سازگارانه تعارض	−۰/۱۵	۰/۱۵ * −۰/۵۸= −۰/۰۸۷	−۰/۲۴
خشم سرکوب شده	حساسیت بین‌فردی	۰/۳۵	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل سازگارانه تعارض	−۰/۵۸	–	−۰/۵۸
خشم سرکوب شده	حل سازگارانه تعارض	−۰/۱۶	۰/۳۵ * −۰/۵۸= −۰/۲۰۳	−۰/۳۶
ذهنیت‌های طرحواره‌ای	حساسیت بین‌فردی	۰/۴۹	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۳۹	–	۰/۳۹
ذهنیت‌های طرحواره‌ای	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۲۳	۰/۴۹ * ۰/۳۹= ۰/۱۹	۰/۴۲
احساس تنهایی	حساسیت بین‌فردی	۰/۱۵	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۳۹	–	۰/۳۹
احساس تنهایی	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۲۱	۰/۱۵ * ۰/۳۹= ۰/۰۵۸	۰/۲۷
خشم سرکوب شده	حساسیت بین‌فردی	۰/۳۵	–	۰/۴۹
حساسیت بین‌فردی	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۳۹	–	۰/۳۹
خشم سرکوب شده	حل ناسازگارانه تعارض	۰/۱۰	۰/۳۵ * ۰/۳۹= ۰/۱۴	۰/۲۴

نتایج ارائه شده در جدول ۴ نشان می‌دهد که اثر مستقیم ذهنیت‌های طرحواره‌ای و احساس تنهایی بر حل تعارض سازگارانه معنادار نیست ولی خشم سرکوب شده و حساسیت بین‌فردی بر حل تعارض سازگارانه اثرمستقیم دارد. همچنین

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

ذهنیت‌های طرحواره‌ای، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده اثرمستقیم بر حساسیت بین فردی دارند. همچنین بررسی معناداری اثرات غیرمستقیم در جدول ۵ نشان می‌دهد که اثرات غیرمستقیم ذهنیت‌های طرحواره‌ای، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده بر سبک حل سازگارانه تعارض زنان تک والد از طریق حساسیت بین‌فردی معنادارند؛ به عبارت دیگر، حساسیت بین‌فردی در ارتباط بین ذهنیت‌های طرحواره‌ای، احساس تنهایی و خشم سرکوب شده با سبک حل سازگارانه تعارض زنان تک والد نقش میانجی‌گر را ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه سبک حل تعارض سازگار زنان تک والد با ذهنیت طرحواره با میانجی‌گری احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم سرکوب شده انجام شد. نتایج تحلیل مسیر نشان داد مدل مورد مطالعه از برازش خوبی برخوردار است. و فرضیه مورد نظر تایید شده است. به این معنی که حل تعارض سازگار زنان تک والد با ذهنیت طرحواره سرکوب شده با میانجی گری احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم قابل پیش بینی است. مطالعه ای که عینا شبیه به مطالعه حاضر باشد، یافت نشد، اما تلاش‌هایی برای یافتن ارتباط متغیرها انجام شده است، برای مثال یعقوب زاده و همکاران (۲۵)، طراحی الگوی روابط ساختاری رفتارهای خشن بر اساس حساسیت‌های بین فردی با نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان اصفهان؛ گل‌پرور و جوادیان (۲۶) به مطالعه نقش روان‌پریشی، پارانویا، خصومت و حساسیت بین‌فردی در باور به دنیای ناعادلانه؛ طهماسبی، برادران و میرزائی (۲۷) به بررسی نقش تعدیل کننده احساس تنهایی در رابطه بین حساسیت بین فردی و اعتیاد به فضای مجازی بود؛ مطالعه اسمیت و زائوترا (۲۸)، بررسی حساسیت بین فردی با واکنش پذیری به تعارض همسر؛ جیانگ و همکاران (۲۹)، بررسی روابط بین فردی متعارض و تنهایی در معتادان به اینترنت؛ و نیز درک وضعیت فعلی و عوامل مرتبط با حساسیت بین فردی و تنهایی در میان مردان همجنسگرای چینی؛ بوتانی، سادهر و فیلیپ (۳۰)، بررسی تجربیات بزه دیدگی همسالان، حساسیت بین فردی، طرحواره های خود و پریشانی روانی در جوانان؛ الوانی و همکاران (۳۱)، بررسی نقش ذهنیت طرحواره‌ای به عنوان پیش بینی کننده علائم روانپزشکی شامل حساسیت بین فردی، روان پریشی، پارانویا و خصومت در قاتلان زندانی بود.

در تبیین اثرغیرمستقیم ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر سبک حل تعارض با نقش میانجی حساسیت بین فردی می‌توان گفت که با فعال شدن ذهنیت‌های طرحواره‌ای با افزایش حساسیت بین فردی و پایین آوردن تحمل تفاوت‌ها و احساس‌های منفی منجر به افزایش استفاده از سبک‌های حل ناسازگارانه تعارض گردد. چراکه تجربه سواستفاده و غفلت جسمی و هیجانی و تک والدی بودن در دوران کودکی اغلب همراه با فشار و تنش هیجانی و شناختی زیادی برای کودکان است که کنارآمدن و حل و فصل سازگار آن تقریبا مشکل است. در چنین شرایطی این فشار و تنش‌ها در قالب طرح‌های شناختی و هیجانی در کودکان ماندگار می‌شود که هدف آنها جلوگیری از رخدادن آسیب‌های مشابه در آینده است. این طرح‌ها و ذهنیت‌ها شامل محتوای شناختی و هیجانی مرتبط با آسیب‌های کودکی است (۴۲). همچنین روابط بین فردی مخصوصا زناشویی شبیه ترین رابطه به روابط دوران کودکی از لحاظ نزدیکی و اثرگذاری است. بنابراین این احتمال وجود دارد که این شباهت و حساسیت زیاد نسبت به این رابطه زمینه فعال شدن ذهنیت‌های طرحواره‌ای را فرآهم آورد و منجر به افزایش حساسیت بین فردی می‌شود. حساسیت بیش از حد و توجه بیش از حد همدلانه در روابط بین‌فردی خود می‌تواند منجر به افزایش فشار بر فرد و کاهش سلامت روان او شود. افراد حساس در روابط بین‌فردی غالباً بدبین‌تر از دیگران هستند. به همین دلیل همواره با نوع حالت تخاصم به دنیا و دیگران می‌نگرند. همین نگاه باعث می‌شود که دیگران از آن‌ها فاصله بگیرند و در نهایت این افراد بیشتر احتمال دارد که تنها بمانند و در نتیجه تعارضات بیشتری با دوستان، خانواده و همسالان داشته باشند و از روش‌های حل ناسازگارانه تعارض استفاده کنند (۴۳).

در زمینه اثرغیرمستقیم ذهنیت‌های طرحواره‌ای با نقش میانجی احساس تنهایی بر سبک حل تعارض می‌توان گفت که ذهنیت‌های طرحواره‌ای به‌عنوان الگوهای پایدار و ریشه‌دار فکری و هیجانی، می‌توانند تأثیر زیادی بر شیوه‌های ارتباطی فرد و نحوه مدیریت تعارضات در روابط اجتماعی داشته باشند. این ذهنیت‌ها معمولاً با تجربیات منفی از روابط اولیه فرد (مانند طرد یا نقص در پذیرش) شکل می‌گیرند و می‌توانند احساساتی مانند تنهایی را در فرد ایجاد کنند (۴۶). احساس تنهایی، که ممکن است به‌دلیل ناتوانی در برقراری روابط عمیق و معنادار

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

به‌وجود آید، به‌عنوان یک عامل میانجی می‌تواند در تأثیر ذهنیت‌های طرحواره‌ای بر سبک‌های حل تعارض نقش مهمی ایفا کند. زنان تک‌والد که دچار احساس تنهایی می‌شوند، ممکن است به‌دلیل عدم حمایت اجتماعی یا ارتباطات بین فردی ناکافی، با مشکلات بیشتری در مواجهه با تعارضات روبه‌رو شوند. این افراد اغلب از سبک‌های حل تعارض اجتنابی یا منفعلانه استفاده می‌کنند که به نوبه خود می‌تواند به تقویت احساس تنهایی و کاهش مهارت‌های ارتباطی منجر شود (۴۷).

در زمینه تبیین نتایج اثرغیرمستقیم ذهنیت‌های طرحواره‌ای با نقش میانجی خشم سرکوب شده بر سبک حل تعارض می‌توان گفت که ذهنیت‌های طرحواره‌ای الگوهای شناختی و هیجانی عمیقی هستند که به‌واسطه تجربیات اولیه زندگی شکل می‌گیرند و در بسیاری از جنبه‌های رفتاری و عاطفی تأثیرگذارند (۴۶). این ذهنیت‌ها می‌توانند منجر به تفسیر منفی موقعیت‌ها، بروز احساسات سرکوب‌شده و واکنش‌های غیرسازنده به تعارضات شوند. خشم سرکوب‌شده، به‌عنوان یکی از پیامدهای شایع این ذهنیت‌ها، ممکن است فرد را در مواجهه با تعارضات به استفاده از سبک‌های اجتنابی، منفعل یا مقابله‌ای ناکارآمد سوق دهد (۴۸). عدم ابراز مناسب خشم و سرکوب آن می‌تواند به انباشت تنش‌های روانی و کاهش توانایی در مدیریت مؤثر تعارضات بینجامد. در این راستا، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که خشم سرکوب‌شده نقش میانجی مهمی در رابطه بین ذهنیت‌های طرحواره‌ای و سبک‌های حل تعارض ایفا می‌کند، زیرا این هیجان سرکوب‌شده نه تنها به تنظیم ضعیف هیجانات منجر می‌شود، بلکه ممکن است الگوهای رفتاری ناکارآمد را تقویت کند.

در نتیجه، این مطالعه نشان می دهد که احساس تنهایی، حساسیت بین فردی و خشم سرکوب شده نقش میانجی مهمی را در رابطه بین ذهنیت طرحواره ناسالم با سبک های حل تعارض همکاری و توافق ایفا می کنند. با پرداختن به این احساسات اساسی و توسعه راهبردهای موثرتر حل تعارض، افراد می توانند بهزیستی عاطفی و روابط خود را بهبود بخشند. پیشنهاد می شود این مطالعه برای مردان نیز تکرار شود، همچنین بنابر نتایج حاضر، پیشنهاد می شود مشاوران و روانشناسان در مشاوره با افرادی که با یک والد بزرگ شدند باید میزان حساسیت بین فردی، خشم سرکوب شده و احساس تنهایی نیز سنجیده شود و در برنامه های مداخله ای فرد گنجانده شود.

تعارض منافع

نویسندگان مقاله حاضر اعلام می‌دارندکه هیچ تضاد منافعی در پژوهش حاضر ندارند. این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول مقاله می‌باشد.

حمایت مالی

نویسندگان در این مطالعه هیچگونه دریافت وجه در قبال مقاله، یا به دست آوردن سهم در یک سازمان، از طریق انتشار مقاله را نداشته‌اند.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش کلیه موازین اخلاقی نظیر رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات مشارکت کنندگان رعایت شده است.

مشارکت نویسندگان

در پژوهش حاضر نویسنده دوم، به عنوان استاد راهنما، نظارت و راهبردی روند کلی پژوهش و تدوین و نهایی سازی اصلاحات مقاله را بر عهده داشته‌اند. نویسنده اول در تدوین طرح تحقیق، و تفسیر یافته فرآیند گردآوری، تحلیل‌ها و نگارش متن مقاله را برعهده داشته و در مجموع نتیجه گیری از یافته‌ها و بسط و تفسیر به صورت مشترک و با بحث و تبادل نظر کلیه همکاران و با همراهی نویسنده سوم، به عنوان استاد مشاور پایان نامه، انجام شد.

تقدیر و تشکر

مقاله حاضر برگرفته از رساله‌ی نویسنده اول است. بدین‌وسیله از تمامی شرکت‌کنندگان و افرادی که در اجرای این پژوهش ما را یاری نمودند، تقدیر و تشکر به عمل می‌آوریم.

References

Abreu-Afonso J, Ramos MM, Queiroz-Garcia I, Leal I. How Couple's Relationship Lasts Over Time? A Model for Marital Satisfaction. Psychol Rep. 2022; 125(3):1601-1627.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

Whisman MA, Gilmour AL, Salinger JM. Marital satisfaction and mortality in the United States adult population. Health Psychology. 2018; 37(11): 1041–1044.
3. Harahap K, Sahputra D. Democratic Parenting of Single-Parent Men and Women in Instilling. Social Interaction in Children. 2023; 5(2):95-109.
4. Hashemi Nik A, heidari H, Davoodi H, Jafari A. Predicting Model of Conflict Resolution Styles Based on Differentiated Dimensions and Cognitive Flexibility with the Mediating Role of Self-Compassion of Couples. RBS. 2021; 19 (1):13-23.
5. Kuroda H, Goto A, Kawakami C, Yamamoto K, Ito SJBph. Association between a single mother family and childhood undervaccination, and mediating effect of household income: a nationwide, prospective birth cohort from the Japan Environment and Children's Study (JECS). 2022;22(1):117.
6. Ranjan R, Nath S, Jha S, Narasimha VL. Single parent adoption in India: Mental health and legal perspectives and the way forward. J Postgrad Med. 2023; 69(4): 215-220.
7. Wilson SJ, Andridge R, Peng J, Bailey BE, Malarkey WB, Kiecolt-Glaser JK. Thoughts after marital conflict and punch biopsy wounds: Age-graded pathways to healing. Psychoneuroendocrinology. 2017; 85: 6-13.
8. Feeney JA, Karantzas GC. Couple conflict: insights from an attachment perspective. Current Opinion in Psychology. 2017; 13: 60-64.
9. Chavda K, Nisarga V. Single Parenting: Impact on Child's Development. Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health. 2023; 19(1): 14-20.
10. Xerxa Y, Rescorla LA, Shanahan L ,Tiemeier H, Copeland WEJPM. Childhood loneliness as a specific risk factor for adult psychiatric disorders. Psychological medicine. 2023;53(1):227-35.
11. Von Soest T, Luhmann M, Gerstorf DJD. The development of loneliness through adolescence and young adulthood: Its nature, correlates, and midlife outcomes. Developmental Psychology. 2020;56(10):1919.
12. Barjaková M, Garnero A, d'Hombres B. Risk factors for loneliness: A literature review. Social Science & Medicine. 2023; 334: 116163.
13. Moghaddisi R, FazlAli M. The effectiveness of play therapy on aggression in single-parent children. Quarterly Journal of New Ideas in Psychology. 2023; 17(21).
14. Mohebbi, SF. Pathology of single-parent families: Resalat Newspaper; 2021.
15. Van Gasse D, Mortelmans DJJoFS. Accepting social support in single-parent families in Belgium. Journal of Family Studies. 2023;29(5):2314-34.
16. Latafati-Bris R, Qamari-Kivi H, Kiani AR, Sheikh-ul-Islami A. Comparing the effectiveness of schema-based mentalizing therapy and emotion-focused therapy on conflict resolution styles of newly married couples with conflict. Rooyesh-e-Raswanshani. 2021; 10(9): 186-192.
17. Ghandehari A, Sajadian I, Mehdad A. The Effect of Rollo May's Existential Psychotherapy on Death Anxiety, Loneliness and The Meaning of Life in Female Heads of Households. RBS. 2023; 21(3):437-451.
18. Hall JA, Bernieri FJ. Interpersonal sensitivity: Theory and measurement: Psychology Press; 2001.
19. Hosseini S S, Hosseini S H. Comparison of Interpersonal Sensitivity and Emotional Balance between Students with Physical Disabilities and Healthy Students. RBS. 2022; 20(2):195-203.
20. Tabatabaei Far M, Aramnia A, Eslamian S. Developing a native educational package of schema mindset cards and examining its effectiveness on marital conflict. J Applied Family Therapy. 2022; 3(1):161-7.
21. You Z, Zhang Y, Zhang L, Xu Y, Chen X. How does self-esteem affect mobile phone addiction? The mediating role of social anxiety and interpersonal sensitivity. Psychiatry Research. 2018; 271: 526-31.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

22. Slanbekova GK, Chung MC, Karipbaev BI, Sabirova RS, Alimbayeva RT. Posttraumatic Stress and Interpersonal Sensitivity: Alexithymia as Mediator and Emotional Expressivity as Moderator. Psychiatric quarterly. 2019; 90 (1): 249-261.
23. Otsuka A, Takaesu Y, Sato M, Masuya J, Ichiki M, Kusumi I, Inoue T. Interpersonal sensitivity mediates the effects of child abuse and affective temperaments on depressive symptoms in the general adult population. Neuropsychiatric Disease and Treatment. 2017; 13: 2559-68.
24. Daryanani I, Hamilton JL, Abramson LY, Alloy LB. Single Mother Parenting and Adolescent Psychopathology. J Abnorm Child Psychol. 2016; 44(7): 1411-23.
25. yaghobzade m, Jabalameli S, Kazemi Zahrani H, Haghayegh SA. Developing Structural Relationship Model for Risky Behaviors Based on Interpersonal Sensitivities with the Mediating Role of Emotional Creativity in Students of Islamic Azad Universities in Isfahan Province. J Journal of Health Promotion Management. 2022; 11(4): 90-103.
26. Golparvar M, Javadian Z, Masahebi M. Structural model of the relationships between psychosis, paranoia, hostility and interpersonal sensitivity with belief in an unjust world. Thought and Behavior in Clinical Psychology. 2012; 25(7):57-66.
27. Tahmasbi M, Baradaran M, Mirzaei M. The moderating role of social support in the relationship between interpersonal sensitivity and cyberspace addiction. J Social Psychology Research. 2021; 10(40): 119-34.
28. Smith BW, Zautra AJJP, Differences I. Interpersonal sensitivity and reactivity to spousal conflict in healthy older women. Personality and Individual Differences. 2021; 31(6):915-23.
29. Jiang D, Hou Y, Chen X, Wang R, Fu C, Li B, et al. Interpersonal sensitivity and loneliness among Chinese gay men: A cross-sectional survey. nternational Journal of Environmental Research and Public Health (IJERPH). 2019; 16(11): 2039.
30. Bhutani R, Sudhir PM, Philip MJPS. Teasing experiences, interpersonal sensitivity, self-schema and psychological distress in youth: an exploratory study. Psychol Stud. 2014; 59: 241-51.
31. Alvani A, Khosravani V, Khademi E, Seidi Sarouei MR. Prediction of interpersonal sensitivity, psychoticism, paranoia, hostility based on the early maladaptive schemas in the murderers. International Journal of Technical Research and Applications. 2015; 3: 166-9.
32. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics (6th ed.). Boston, MA: Pearson; 2013.
33. Thomas KW, Kilmann RH. Thomas- Kilmann Conflict MODE Instrument. Tuxedo, NY: Xicom; 1974.
34. Esmailkhani F, Ahadi H, Mazaheri M, Mehrabizadeh Honarmand M, Asgari P. Investigating simple and multiple relationships between emotional intelligence, self-efficacy, and psychological toughness with the conflict management style of compromise in students. New Findings in Psychology (Social Psychology). 2010; 4(11):107-123.
35. Lobbestael J, Vreeswijk M, Spinhoven P, Schouten E, Arntz A. Reliability and Validity of the Short Schema Mode Inventory (SMI). Behavioural and cognitive psychotherapy. 2010; 38: 437-458.
36. Hanaei N, Mahmoud Aliloo M, Bakhshi Pourroudsari A, Akbari A. Schematic mentalities, child abuse experience and attachment styles in borderline personality disorder. Clinical Psychology and Personality (Behavior Science). 2015;13(12):101-118
37. Moghimi P, Taghinejad N, Namazi S, Sabahizadeh M. Construction and Validation of Feeling of Loneliness Questionnaire in Iranian Women) A Case Study of Women in Tehran). J Woman Cultural Psychology. 1402;55(14):69-81.
38. Spielberger CD, Jacobs G, Russell S, Crane R. Assessment of Anger: the State-Trait Anger Scale. In: Butcher JN, Spielberger CD, editors. Advances in Personality Assessment. Vol. 2. Hillsdale, NJ: Erlbaum; 1983.
39. Khodayari Fard M, Gholamali Lavasani M, Akbari Zardkhaneh S, Liaghat S. Standardization of the Spielberger Trait Anger Expression Inventory - Mode 2. Rehabilitation Archives (Rehabilitation). 2010;11(1 (Issue 41)):47-56.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]

40. Boyce P, Parker GJA, Psychiatry NZJo. Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. 1989;23(3):341-51.
41. Vojudi B, Otared N, poursharifi H. On the Comparison of Interpersonal Sensitivity and Assertiveness between Drug-Dependent Persons and Ordinary People. etiadpajohi. 2015; 8(31):109-118.
42. Arntz A, Van Genderen H. Schema therapy for borderline personality disorder. John Wiley & Sons; 2020.
43. Almuqrin B, Georgiades S. The association between psychosocial stress, interpersonal sensitivity, social withdrawal and psychosis relapse: a systematic review. Schizophrenia. 2023; 9(1):22.
44. Isanejad O, Bagheri A. Marital Quality, Loneliness, and Internet Infidelity. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking. 2018; 21(9): 542-548.
45. Stokes JE. Two-wave dyadic analysis of marital quality and loneliness in later life: results from the Irish longitudinal study on ageing. Research on aging. 2017; 39(5): 635-656.
46. Samakoush A, Yousefi N. An Investigation of the Effectiveness of Schema Therapy on the Feelings of Loneliness, Cognitive Emotion Regulation, and Distress Tolerance among the Women Injured by Marital Infidelity. The psychology of woman journal. 2023;4(2): 1-8.
47. Lee C. Church Conflict, Loneliness, and the Bid to Belong. Journal of Psychology and Theology. 2024; 0(0): 1-17.
48. Hoffart A. The interplay between experiential states in first generation schema therapy of Cluster C personality problems: A network approach. Clinical psychology & psychotherapy. 2018; 25 (6): 809-817.

© 2022 The Author(s). Published by Isfahan University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.48305/23.1.8]